

སངས། III སངས། སངས།

to wake up; to recover

AUX.:

སངས་པར་བྱེད། ◦ *caus.* to cause to wake up ◦
(*prati-√budh*): {YB} *pratibudhyate* ◦ སངས་
པར་བྱེད་ཅེ་ན། ... If you ask, “What causes
[someone] to wake up?” ... {YB}

COLLOC.:

ཕྱིར་སངས། ཕྱིར་སངས། ཕྱིར་སངས། ◦ to recover
again

SEE ALSO ཟུ། འཚང་ཟུ།

སད། III སད། སད།

**to awaken; to wake up; to be awake; to ac-
tivate; to examine** ◦ (*vi-√budh*): {BSS} *vibud-
dha* ◦ བག་ཆགས་དེ་སྐར་སད་པ་ན་... When this
karmic predisposition is later activated, ...

{Hla} • མྱིས་མ་ཐག་ཏུ་སད་ནས་... Having awo-
ken immediately after [that] dream, ... {SWF}

• ཉལ་བ་ལས་སད་ནས་... Having awoken from
sleep, ... {BSS}

neg. **to be asleep** ◦ བྱིས་པ་མ་རིག་པའི་གཞིན་
ཀྱིས་ལོག་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་དག་ནི་མ་
སད། The childish—those who have become
mistaken and confused by the sleep of igno-
rance—are asleep. {NSR-C}

AUX.:

སད་པར་བྱེད། ◦ *caus.* to activate ◦ ཐེག་པ་ཆེན་
པོ་མདྲོ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་
སད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ནས་བསྐྱེད། *The Or-
nament for the Mahāyāna Sūtras* picks up at

this point with the methods for activating the
lineage of the Mahāyāna.

སད་པར་མཛད། ◦ *hon., caus.* to cause to
awaken ◦ དེ་དག་འོད་དཔག་མེད་ལ་སྐྱེས་པ་
ཡང་དག་པར་ཚོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉི་མའི་
འོད་ཟེར་ནམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་
པའི་ལྷན་པ་བསལ་བའི་དོན་ཏུ་སད་པར་མཛད།
They are caused to awaken for the sake of
clearing away the unaffected obscurations by
the light rays of the sun of perfect complete
buddhas such as Amitabha and so forth.

COLLOC.:

ཡང་དག་པར་སད། ཡང་དག་པར་སད། ཡང་དག་
པར་སད། ◦ to call to attention; to call out (to);
to make aware • {PU} *saṃbodhana*

རབ་ཏུ་སད། རབ་ཏུ་སད། རབ་ཏུ་སད། ◦ to
awake ◦ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རབ་ཏུ་སད་
ནས་... The bodhisattva having awakened, ...

སེམ། II སེམས། སེམ།

1. to be satisfied; to be refreshed ◦ {MSA}

hlāda; {LCh} *vilīna*; *mahika*; *tarpita*;
candramā

AUX.:

སེམ་པར་བྱེད། ◦ *caus.* to satisfy; to refresh ◦
{MSA} *prahlādana-karī* ◦ ལུས་སེམ་པར་བྱེད་
པ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱེད། It satisfies the body
because it produces a meditative stabilization.
{MSA}

COLLOC.:

རབ་(ཏུ་)སེམ། རབ་(ཏུ་)སེམས། རབ་(ཏུ་)སེམ།
◦ to be refreshed • {Das} *prahlāda*; {C}